

THAPS

Textbook of
Palliative Care

การดูแลผู้ป่วย
แบบประคับประคอง

การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ..
WB310 ล231ก 2564 ล.1

B0028475
bib:13399117271

1

สมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะท้าย

เลขเรียกหนังสือ..... WB310
..... ส 231ก 2564 ล.1
เลขทะเบียนหนังสือ..... B0028475
วันที่ลงทะเบียน..... 2 ส.ค. 2566
ได้มาจาก..... งบประมาณ 2566

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ชื่อหนังสือ	Textbook of Palliative Care Book 1 การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง เล่ม 1
ISBN	978-616-91867-9-3
บรรณาธิการ	ผศ.พญ.ลักขมี ชาญเวชช์ พญ.ประถมาภรณ์ จันทร์ทอง ผศ.นพ.กิตติพล นาควิโรจน์ พญ.ปิยพร ทิสยากร
จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย	สมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะท้าย
พิมพ์ครั้งที่ 1	2564
จำนวนพิมพ์	1,000 ชุด (เล่ม 1 และ เล่ม 2)
ราคาชุดละ	1,200 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง เล่ม 1 = Textbook of palliative care book 1.-- ขอนแก่น :
สมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะท้าย, 2564.
552 หน้า.

1. ผู้ป่วยหนัก -- การดูแล. I. ชื่อเรื่อง.

616.028

ISBN: 978-616-91867-9-3

ISBN: 978-616-91867-9-3

9 786169 186793

สารบัญ เล่ม 1

ตอนที่ 1 หลักการการดูแลแบบประคับประคอง

- บทที่ 1 ความสำคัญของการดูแลแบบประคับประคองและคำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง _____ 3
ศรีเวียง ไพโรจน์กุล
- บทที่ 2 มาตรฐานและกระบวนการพัฒนาคุณภาพสำหรับการบริหารเพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้าย
(Standard of Care) _____ 14
จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์, พรเลิศ ฉัตรแก้ว, ภรเอก มนัสวานิช
- บทที่ 3 รูปแบบการให้บริการการดูแลแบบประคับประคอง
(Delivery Modes of Care) _____ 30
จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์, พรเลิศ ฉัตรแก้ว, ภรเอก มนัสวานิช
- บทที่ 4 การดูแลแบบประคับประคองในชุมชนและที่บ้าน
(Community Palliative Care and Palliative Home Care) _____ 42
โรจนศักดิ์ ทองคำเจริญ, กิติพล นาควิโรจน์

ตอนที่ 2 การประเมินในการดูแลประคับประคอง

- บทที่ 5 การประเมินความต้องการของผู้ป่วยระยะประคับประคองและครอบครัว
(Assessment of Palliative Care Needs) _____ 57
กิติพล นาควิโรจน์
- บทที่ 6 การพยากรณ์โรคในผู้ป่วยประคับประคอง
(Prognostication in Palliative Care) _____ 65
ประภมาภรณ์ จันทร์ทอง
- บทที่ 7 การประเมินอาการทางกายในการดูแลประคับประคอง
(Symptom Assessment in Palliative Care) _____ 81
อิทธิพล วงษ์พรหม
- บทที่ 8 การประเมินด้านสภาวะจิตใจ
(Psychological Assessment) _____ 90
ปเนต ผู้กฤตยาคามี

บทที่ 9	การประเมินด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Assessment)	99
	<i>กิตติกร นิลมานัต</i>	
บทที่ 10	การประเมินและการวิเคราะห์ความต้องการทางสังคม (Social Assessment)	111
	<i>วีรมลล์ จันทร์ดี</i>	
บทที่ 11	การประเมินคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยประคับประคอง (Quality of Life Assessment in Palliative Care Patients)	118
	<i>ลดารัตน์ อุไรกุล</i> <i>วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์</i>	

ตอนที่ 3 การจัดการอาการ

บทที่ 12	การจัดการอาการสำหรับการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Principle of Symptom Palliation)	129
	<i>ภิญโญ ศรีวีระชัย</i>	

ความปวด

บทที่ 13	พยาธิสรีรวิทยาของความปวด (Pathophysiology of Pain)	138
	<i>พงศธร มีสวัสดิ์สัมพันธ์</i>	
บทที่ 14	ความปวดจากมะเร็ง (Cancer Pain and Management)	149
	<i>พรพรรณ เฉลิมกิจพานิชย์</i>	
บทที่ 15	เภสัชวิทยาของยาแก้ปวด (Pharmacology of Analgesics)	161
	<i>จุฑามณี สุทธิสิทธิ์</i>	
บทที่ 16	การทำหัตถการเพื่อบำบัดความปวด (Interventions for Pain Management)	183
	<i>พรพรรณ เฉลิมกิจพานิชย์</i>	
บทที่ 17	การจัดการความปวดด้วยวิธีทางจิตวิทยาในผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง (Psychological Intervention for Pain in Palliative Care)	203
	<i>ณัฏฐา สายเสวย</i>	

อาการในระบบทางเดินอาหาร

- บทที่ 18 คลื่นไส้และอาเจียน
(Nausea and Vomiting) _____ 215
อรรถกร รักษาสัตย์
- บทที่ 19 ท้องผูกและท้องเสีย
(Constipation and Diarrhea) _____ 225
ปรารภนา โกศลนาคร
- บทที่ 20 ดีซ่าน สารน้ำในช่องท้องและอาการสมองบกพร่องจากโรคตับ
(Jaundice, Ascites and Hepatic Encephalopathy) _____ 238
สุพจน์ พงศ์ประสพชัย
- บทที่ 21 ภาวะเบื่ออาหาร ผอมแห้งเหี่ยวกระดูก
(Anorexia-Cachexia) _____ 248
ประภมาภรณ์ จันทร์ทอง
- บทที่ 22 ลำไส้อุดตันจากโรคมะเร็ง
(Malignant Bowel Obstruction) _____ 264
อรรถกร รักษาสัตย์

อาการในระบบทางเดินหายใจ

- บทที่ 23 อาการของระบบทางเดินหายใจ
(Respiratory Symptoms; Dyspnea, Cough and Hemoptysis) _____ 277
บุษยามาส ชีวสกุลยง

อาการในระบบประสาท

- บทที่ 24 การจัดการอาการที่พบในผู้ป่วยเนื้องอกสมอง
(Management of Symptoms Related to Brain Tumor) _____ 295
ปัทมา โกมุตบุตร
- บทที่ 25 ภาวะสับสนฉับพลัน
(Delirium) _____ 303
ปัทมา โกมุตบุตร
- บทที่ 26 ภาวะสมองตาย และความผิดปกติของการรู้สึกตัว
(Brain Death and Prolonged Disorder of Consciousnes) _____ 311
ปัทมา โกมุตบุตร

อาการในระบบอื่น ๆ

- บทที่ 27 การดูแลผิวหนังและแผลในผู้ป่วยประคับประคอง
 (Skin and Wound Care in Palliative Patient) _____ 322
จุฬาทพร ประสงค์
- บทที่ 28 อาการคันและภาวะบวมน้ำเหลือง
 (Pruritus and Lymphedema) _____ 332
อนุชตรา วรณเสวก
- บทที่ 29 อาการอ่อนเพลีย
 (Fatigue and Asthenia) _____ 340
ชัยรัฐ ศรีภิรมย์
- บทที่ 30 การป้องกันภาวะลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำสำหรับผู้ป่วยมะเร็งที่รักษาแบบประคับประคอง
 (Anticoagulation in Palliative Cancer Patients) _____ 349
นงลักษณ์ คณิตทรัพย์
- บทที่ 31 การดูแลทางโภชนาการในผู้ป่วยแบบประคับประคอง
 (Nutrition in Palliative Care) _____ 355
สิริกานต์ เตชะวณิช
- บทที่ 32 การรักษาแบบผสมผสานในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
 (Complementary Therapies in Palliative Care) _____ 362
ลัญจณ์ศักดิ์ อรรถยากร
- บทที่ 33 การดูแลแบบผสมผสานเพื่อการลดอาการในผู้ป่วยระยะท้าย
 (Complementary and Alternative Medicine for Symptoms Controlled in
 Palliative Care) _____ 384
สุวีพร ธนศิลป์
- บทที่ 34 การดูแลในช่องปาก
 (Oral Care) _____ 397
ปาริชาติ เพ็ญสุพรรณ
- บทที่ 35 ทางเลือกในการบริหารยาและให้สารน้ำในการดูแลแบบประคับประคอง
 (Alternative Routes for Drug Administration) _____ 410
ปิยพร ทิสยากร

ตอนที่ 4 การดูแลด้านจิตใจ สังคม และ จิตวิญญาณ

- บทที่ 36 ภาวะทางด้านจิตใจในการดูแลแบบประคับประคอง
(Psychological Issue in Palliative Care) _____ 427
ปเนต ผู้กฤตยาคามี
- บทที่ 37 ภาวะซึมเศร้า และ วิตกกังวล
(Depression and Anxiety) _____ 436
พร ทิสยากร
- บทที่ 38 การดูแลทางด้านจิตใจ
(Psychological Care and Intervention) _____ 453
ภูซงค์ เหล่ารุจิสวัสดิ์
- บทที่ 39 ภาวะทางด้านจิตใจอื่น ๆ ในการดูแลแบบประคับประคอง
(Miscellaneous Psychiatric Issues in Palliative Care) _____ 462
พร ทิสยากร
- บทที่ 40 การดูแลผู้ที่มีความเศร้าโศกจากการสูญเสีย
(Grief and Bereavement Care) _____ 475
ทัศนีย์ ทองประทีป
- บทที่ 41 สังคมและวัฒนธรรมในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
(Social & Culture in Palliative Care) _____ 485
รัสรินทร์ เสถียรภัทรนันท์
- บทที่ 42 ครอบครัวและผู้ดูแล
(Family and Caregivers) _____ 498
พิกุล พรพิบูลย์
- บทที่ 43 จิตวิญญาณ สุขภาพและการเยียวยาในการดูแลแบบประคับประคอง
(Spirituality, Health and Healing in Palliative Care) _____ 505
ทัศนีย์ ทองประทีป
นุศ ทิพย์แสนคำ

สารบัญ เล่ม 2

ตอนที่ 5 การสื่อสารในการดูแลประคับประคอง

- บทที่ 44 ทักษะการสื่อสารในการดูแลแบบประคับประคอง
 (Principles of Communication Skill in Palliative Care) _____ 523
จารุรินทร์ ปิตานพวงศ์
- บทที่ 45 การสื่อสารประเด็นเฉพาะด้านในการดูแลแบบประคับประคอง
 (Communication in Specific Issues of Palliative Care) _____ 527
จารุรินทร์ ปิตานพวงศ์

ตอนที่ 6 การดูแลเฉพาะกลุ่มโรค

- บทที่ 46 การดูแลผู้ป่วยมะเร็งเคมีบำบัด ฮอโมนบำบัด ยามุ่งเป้า และการเพิ่มภูมิคุ้มกันของร่างกาย
 (Disease Modifying Therapies in Advanced Cancer) _____ 541
พิชัย จันทร์ศรีวงศ์
- บทที่ 47 รังสีรักษาในผู้ป่วยมะเร็ง
 (Role of Radiation Therapy in Cancer) _____ 556
ประเสริฐ เลิศสงวนสินชัย
- บทที่ 48 การผ่าตัดเพื่อบรรเทาอาการในผู้ป่วยมะเร็ง
 (Palliative Surgery in Cancer Patients) _____ 564
เชิดศักดิ์ ไอรมณรัตน์
- บทที่ 49 รังสีร่วมรักษาในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งแบบประคับประคอง
 (Role of Interventions in Palliative Care) _____ 572
สรชา รุกขพันธ์
- บทที่ 50 การรักษาแบบประคับประคองผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะท้าย
 (Palliative Care for Patients with End-stage Renal Disease) _____ 585
ชัยรัตน์ ฉายากุล
- บทที่ 51 การดูแลประคับประคองในผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจระยะท้าย
 (Palliative Care in Patients with End Stage Lung Disease) _____ 601
ฉันทชาย ลิทธิพันธ์

- บทที่ 52 การดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวแบบประคับประคอง
(Palliative Care in Advanced Heart Failure) _____ 610
ธีรภัทร ยิ่งชนม์เจริญ
- บทที่ 53 การดูแลประคับประคองในผู้ป่วยโรคทางระบบประสาท
(Palliative Care in Neurodegenerative Diseases) _____ 620
ปัทมา โกมุทบุตร
- บทที่ 54 การดูแลประคับประคองในการบริบาลผู้สูงอายุ
(Palliative Care in the Care of the Elderly) _____ 633
ดาริน จตุรภัทรพร
ภรเอก มั่นสวานิช
- บทที่ 55 การดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยโรคตับระยะสุดท้าย
(Palliative Care for Patients with End-stage Liver Disease) _____ 647
สุพจน์ พงศ์ประสพชัย
- บทที่ 56 การดูแลแบบประคับประคองในผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะสุดท้าย
(Palliative Care of Patients Living with Advanced HIV infection and AIDS) _____ 658
ประเมษฐ์ วินิจจะกุล
ขวัญหทัย แก้วปู้วัด
- บทที่ 57 การดูแลประคับประคองในหอผู้ป่วยวิกฤติ
(Palliative Care in Intensive Care Unit) _____ 669
ฉันทนา หมอกเจริญพงศ์
- บทที่ 58 การดูแลแบบประคับประคองที่แผนกฉุกเฉิน
(Palliative Care in Emergency Setting) _____ 681
ยุวเรศมศุทธิ์ สิทธิชาญปัญญา
- บทที่ 59 การดูแลผู้ป่วยเด็กระยะท้าย
(Care of Children with Advanced Illness) _____ 690
อิศรางค์ นุชประยูร
- บทที่ 60 การดูแลจัดการอาการทางกายที่พบบ่อยในผู้ป่วยเด็ก
(Symptoms Controlled in Pediatric Palliative Care) _____ 703
ชุชนา ช่วยมาน

- บทที่ 61 การสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ป่วยด้วยโรคระยะท้าย
(Communication in Children with Advanced Illness) _____ 723
ชูชนา ช่างม่าน
- บทที่ 62 การสื่อสารกับเด็กเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบิดามารดา
(Communication with Children About Parental Death) _____ 736
พรพรรณ ศรีพรสวรรค์

ตอนที่ 7 ภาวะฉุกเฉินในการดูแลประคับประคอง

- บทที่ 63 ภาวะแคลเซียมในเลือดสูง
(Hypercalcemia) _____ 745
ปรารธนา โกศลนาคร
- บทที่ 64 ภาวะเลือดออกรุนแรงฉับพลัน
(Massive Hemorrhage) _____ 756
ปรารธนา โกศลนาคร
- บทที่ 65 ภาวะไขสันหลังถูกกดทับ
(Spinal Cord Compression) _____ 768
เต็มศักดิ์ พึ่งรัมย์
- บทที่ 66 กลุ่มอาการที่เกิดจากการอุดตันของหลอดเลือด Superior Vena Cava
(Superior Vena Cava Syndrome; SVCS) _____ 782
ชนวัธน์ เทศะวิบูล
- บทที่ 67 ภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจส่วนบน
(Upper Airway Obstruction) _____ 790
ฉันทิชา โชติภวณิษฐ์

ตอนที่ 8 การดูแลในช่วงระยะสุดท้าย

- บทที่ 68 ภาวะใกล้ตายและการดูแลผู้ป่วยใกล้ตาย
(Impending Death and Care of the Dying Patients) _____ 799
ศุภการ เดชสอณันต์

- บทที่ 69 การลดระดับความรู้สึกตัวในระยะใกล้เสียชีวิต
(Palliative Sedation) _____ 813
ลักขมี ชาญเวชซ์
- บทที่ 70 การยับยั้ง และ ถอดถอนการรักษาพยุงชีพ
(Withholding and Withdrawing Life-Sustaining Treatment) _____ 825
พรเลิศ ฉัตรแก้ว

ตอนที่ 9 จริยธรรมและกฎหมาย

- บทที่ 71 ประเด็นกฎหมายกรณีการยับยั้งและถอดถอนการรักษาพยุงชีพในผู้ป่วยที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต
(Legal Issues Concerning Withholding and Withdrawing of
Life-sustaining Treatment) _____ 841
แสวง บุญเฉลิมวิภาส
ไพศาล ลิ้มสถิตย์
- บทที่ 72 ประเด็นด้านจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง
(Ethical Issues in Palliative Care) _____ 849
สกล สิงหะ

ตอนที่ 10 บทบาทสหสาขาวิชาชีพในการดูแลประคับประคอง

- บทที่ 73 บทบาทพยาบาลในการดูแลแบบประคับประคอง
(Roles of Nurse in Palliative Care) _____ 875
สุชีรา ชัยวิบูลย์ธรรม
- บทที่ 74 บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในทีมสหวิชาชีพการดูแลแบบประคับประคอง
(Social Worker in Multidisciplinary Palliative Care Team) _____ 888
กรศิริ พิกุลทอง
วีรมลล์ จันทรดี
- บทที่ 75 กิจกรรมบำบัดในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
(Roles of Occupational Therapist in Palliative Care) _____ 897
เทียม ศรีคำจักร
หทัยชนก อภิโกมลกร

บทที่ 76	กายภาพบำบัดในผู้ป่วยประคับประคอง (Physical Therapy in Palliative Care)	908
	สำราญ ทาสี	
บทที่ 77	นักดนตรีบำบัดในการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Music Therapist in Palliative Care)	921
	ภูซงค์ ฉิมพิบูลย์, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, รัชชพร ชาญวิเศษ	
บทที่ 78	นักโภชนาการกับการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Nutritionist in Palliative Care)	931
	วัชรพล ชุนอินทร์	
บทที่ 79	นักศิลปะบำบัด สำหรับผู้ป่วยระยะประคับประคอง (Art Therapist in Palliative Care)	939
	พัชรินทร์ สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง	
บทที่ 80	อาสาสมัครกับการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Volunteer in Palliative Care)	951
	วรรณภา จารุสมบัติ	
บทที่ 81	การดูแลตนเองสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ (Selfcare for Healthcare Professionals)	960
	ภูซงค์ เหล่ารุจิสวัสดิ์	
ดัชนี		I-1
Index		I-5